

Előzetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői iroda
és
kiadóhivatal:

CIRNER és LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések ber-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Belügyek.

A költségvetési vita néhány nap óta alig sejtető mozgáslaton mozog és első sorban a szabadelvű párti szónokoknak tartozunk köszönettel azért, hogy előkelő, tárgyilagos hangot vittek a tárgyalásba és objektív módon oly eszméket adnak elő, melyeknek szükséges voltát a közvélemény már régen érzi, melyek iránt azonban a parlamenti ellenzéknek sem érzékük, sem érzelmük nincs.

Ilyen reform a közigazgatás államosítása, amely Perczel Dezső belügyminiszter nyilatkozata szerint már keresztül ment az előkészítés minden stádiumán. Az erre vonatkozó törvényjavaslatot már ezen országgyűlési ülés alatt szándékoznak beterjeszteni. Perczel a közigazgatási szolgálatot a vármegyénél a legalsó fokon kezdte; tüzetesen ismeri az adminisztráció hiányait, meg tudja becsülni az önkormányzat értékét és módjában van a legjobban megítélni, hol van szükség segítségre, reformra és változtatásra. Ő benne látja tehát az egész ország a legnagyobb megnyugvással a közigazgatás leghivatottabb

reformátorát és ami erről a törvényjavaslatról eddig hallatszik, teljes mértékben igazolja ezt a felfogást.

Szintén sürgős reformot kevetelő másik kérdés a magyar közegészségügy. Akárhány eset van rá, hogy 400—500 frt csekély díjazásért tíz, sőt ennél is több községben kell egy körorvosnak ellátni az egészségügyi szolgálatot és emellett még szerencsének kell mondani, ha az ily csekély javadalmazású állásokat be is lehet tölteni. Ámde nem mindig sikerül, és tudunk eseteket, hogy az ily körorvosi állásokra hirdetett pályázatok háromszor, négyszer is eredménytelenek maradtak. Ennek persze legtöbbször az volt az oka, hogy azt hitték, hogy ilyen állást még rosszabbal is lehet díjazni. Bármint legyen, ezeket a viszonyokat rendezni s alaposan reformálni kell.

A közbiztonságra ott, hol a közbiztonsági szolgálatot már államosították, nincs panasz. De még ezen a téren is sok tenni való van, amihez a belügyminiszter meg fogja ragadni a kezdeményezést.

Rendkívül fontos és közgazdasági fej-

lődésünkre a legnagyobb hatással, a legnagyobb befolyással bíró kérdés az agrár szocializmus, a mely Magyarországon mintegy két év óta lépett fel és legtöbbször külföldi agitátorok szítják azt a legtelkiismeretlenebb módon. Ez a szocializmus nagy pénzeszközök felett rendelkezik, hűvei havonta öt krajczárral járulnak az agitáció céljaihoz és az elvtársak nagy számánál fogva az évenként befolyó összeg már most 60.000 forintra rug. Érthető, hogy a tagok és a pénzeszközök szaporodtával ebből a veszedelmes kezdésből ártalmas mozgalom lehet, melylyel már most a legszigorubb rendszabályokat kell szembeállítani, meg kivételes rendszabályokat és kivételes törvényeket is. Az agrárszocialisták kongresszusra készülődnek, melyen a legközelebbi aratásra, bizonyos feltételek mellett, az általános sztrájkot szándékoznak kimondani. Milyen veszedelmek rejlenek az ilyen sztrájkban, azt szükségtelen külön hangsúlyozni. Az azonban világos, hogy ezt a mozgalmat el kell nyomni, a kongresszust meg kell tiltani.

TÁRCZA.

Nők és férfiak a sport terén.

— Irta: Kükemezey Árpád. —

Letűnő századunk igen sok új és nemes dolgokat hagy a jövő nemzedék számára. Sok oly eszméket, melyeket ma még kételkedve fogad a társadalom, s amit — sajnos — igen sokan szeretnek ma még a divat hőbortjának, szeszélyének nevezni; a jövő század fiai azonban már bizonyára lelkesedni fognak azokért az eszmékért, melyeket a jelen haladók százada hintett el az utókor számára.

A folyton működő, sohasem pihenő emberi ész a tudomány terén haladást, újítást hozott létre, de haladás észlelhető nemcsak a gépek és találmányok terén, hanem a sport s főleg az igen üdvös és áldásos hatású ember-sport terén. Mert belátták azt már régen, s a lombikja mellett analízáló tudós sem tagadhatja meg, hogy az élet ezer küzdelmeiben, az elemekkel vívó örökös harcban nem csak szellemi, de fizikai erejére is igen nagy szüksége van az embernek. És furesán hangzik mégis, hogy az állam és a társadalom — különösen nálunk — csak az utóbbi időben kezd alaposan foglalkozni az ember-anyag fejlesztésével, a testgyakorlati ügy kérdésével.

Az általános védőkötelezettséggel bíró álla-

mokban pedig a sport-élet ápolása áldásos és nagy befolyást gyakorol az ember-anyag fejlesztésére. És ez az oka, hogy külföldön már évek hosszú sora óta az ember-sportnak minden ágát úgy a kormány, mint a társadalom kellően méltányolja és fejleszti. Mert hisz a katonai szolgálat sem egyéb, mint a különböző sport-nemek folytonos és rendszeres együttes gyakorlása. Már most, aki a katonai szolgálatot megelőzőleg is üzte a sport különféle nemeit, u. m. a vívást, lovaglást, futást, gyaloglást stb., úgy az bizonyára nem igen riad vissza a katonai szolgálat terhének elviseletétől sem.

Az állam és a társadalom kétségkívül sok ezreket áldoz évenként a különböző állatfajok nemesítésének előmozdítására, s különösen a lötenyészést mozdítja elő előnyösen a löversenyekkel. És a löversenyek rendezésével sikerült is a lötenyészés iránt a társadalom minden rétegének érdeklődését felkeltetni, úgy, hogy ma már alig van nagyobb vidéki város, hol az évnek egy bizonyos szakában löversenyeket ne tartanának.

Ha az ember-anyag fejlesztésére csak féltényi áldozatot is hozna az állam és a társadalom, úgy bizonyára már nagy lendületet vett volna nálunk is az ember sport, s ezáltal fajunk erősködését sokkal előbbre vitték volna. Már pedig ezen körülmény is megérdemel annyit, hogy behatóbban foglal-

kozzék vele úgy az állam, mint különösen a társadalom.

Kétségkívül már nálunk is tettek intézkedések az állam részéről az ember-sport fejlesztése érdekében, különösen az utóbbi időben. Ámde honi sportunk különösen az irányban vár fellendítésre, hogy ne csak az iskolai tornázásra szorítsanak, hanem a felnőtt, meglettebb koru, tehát már az iskolából kikerült ifjuság testedzésével is foglalkozzék. Mert a sajnos tapasztalat azt bizonyítja, hogy az iskolából kikerült ifjuságnak igen csekély része gondol arra, hogy szellemi képességeinek fejlesztésével egyenlő arányban növelje továbbra is fizikai erejét. Az orvosi tudomány pedig, de maga a tapasztalat is, már rég bebizonyította, hogy az emberi test fejlődését mily hatalmas arányban mozdítja elő a torna és az atletikai gyakorlatok rendszeres üzése. És hogy fiatalságunk testi ereje mennyire el van hanyagolva, azt szomorúan tapasztaljuk, különösen a sorozások alkalmával be nem váltak nagy számából. Pedig a testedzés, a torna és lovagjátékok már nálunk régi kelettek, tanuskodnak erről régibb irataink, történelmünk. Csakhogy abban az időben nem a német rendszert tornaszatot kultiválták, hanem a gyakorlati életben is értékesíthető sportnemeket karoltak fel.

A megelhetes nehéz feladata nem tesz

A kultur-liga nagygyűlése.

Vasárnap jan. 24-én folyt le a liga nagygyűlése. Ez a nagygyűlés kizárólag azért volt fontosabb minden előzőnél, mert a másfél év óta a liga kebelében ádázul dúló pártharcnak ez volt hivatva véget vetni. És tényleg a liga e nagygyűlése valóban a beke-kongresszus benyomását is tette a csöndes szemléllőre.

Vasárnap d. e. 10 órakor kezdődött a nagygyűlés a Hugo-féle orfeum nagytermében s mintegy 110—120 küldött volt jelen, kik között a következő markánsabb egyéniségek voltak láthatók: Anghel. u tábornok, Obedeanu és Costescu ezredesek, Lupascu, a kamara alelnöke, Bibicescu és Procopie Dimitrescu, a nemzeti bank igazgatói. Számos előkelő hivatalnok, képviselő és szenátor, továbbá Quintescu, Istrati, Valerian egyetemi tanárok, élükön Urechia-val, ki jelenleg a szenatus alelnöke.

A kongresszus korelnökévé egyhangulag, mint legidősebbet, Stroeie Beloescu szenátort s a berladi fiók küldöttét választották meg. Alelnöktől és titkároktól a következőket választották meg: Romanescut Plojestről, Vintilla Rosettit Bukarestből, Inotescut Buzenből, Blasiannut Rimnik Saratból.

A gyűlés a pénztárnok jelentésével kezdődött volna, ha lett volna pénz, amiről jelentést tegyen. E helyett azonban fölölyvasta ama békekötés szövegét, melyet a bukaresti két fiók kötött egymással az általános béke alapjául. Peritzeanu-Buzen ekkor arra kérte a jelenlevő küldötteket, hogy felejtsek a történeteket s fogadják el az általános béke alapjául a tett előterjesztést. Utána a bukaresti fiók konzervatív iránylatából Valerian Ursianu tartott hasonló beszédet, melegen ajánlván a nagy nemzeti ügy érdekében a békét. Majd a vidéki tagok közül Badenszki, Nenitzescu és Timoveanu szólaltak föl, mindnyájan a béke érdekében.

Igen érdekes volt a szocialista nyomdász-

nak, D. G. Joescu-nak felszólalása is, ki azt indítványozta, hogy válasszak meg Urechia-t a liga örökös tiszteletbeli elnökének. A gyűlés az indítványt harsány éljenzéssel fogadta s elhangzása után föllépett Urechia, hogy megköszönje az őt ért kitüntetést. Nem azért jött, — ugymond — hogy őt megválasszák a liga tiszteletbeli elnökének, mert ő a kitüntetések nem hajhászsa, hanem eljött mint jó román, hogy jelen legyen ott, ahol meg fog szünni a testvérek között való egyenletlenség s ahonnan a liga újra arra a helyes utra indul, melyet a sajnálatos meghasonlás előtt annyi sikerrel követett.

Ezután Peritzeanu-Buzen állott föl és figyelmeztette a küldötteket, hogy a megválasztandó komitéttagok névsora kompromisszum eredménye s így, ha valaki egyik fél részéről nem választatnék meg, a többi elvtárs lemondana. Ezután az előterjesztett névsort, bár szavazás útján, de csekély kivétellel, egyhangulag elfogadták. A liga új végrehajtó bizottsága e szerint a két pártból egyforma számarányban a következő tagokból áll: Delauranca, liberális képviselő, Florescu A. D. konzervatív nagybirtokos, Gradisteanu Jón konzervatív képviselő, Lupascu Sándor, liberális és a kamara alelnöke, Miculescu Vasile egyetemi hallgató, Nenifescu Demeter radikálpárti ügyvéd, Paltineanu-Barbu liberális ügyvéd, Peritzeanu-Buzen liberális szenátor, Vladescu Mihály, radikális egyetemi tanár. Ellenőrök: Herescu-Zefir liberális tanár, Vanicu A., liberális képviselő.

Ez a komitét aztán magának elnököt fog választani. Az elnökválasztás a jövő héten lesz s legtöbb kilátása állítólag Vladescu tanárnak van.

Ipartestületi bál.

— 1897. január 30. —

Nagy-Enyed városának csak a közelmúltban alakult, már is tekintélyes számú ipar-

testülete január hó 30-án a régi városháznak ez alkalomból igen szépen berendezett nagytermében meglepő szép sikertű estélyt rendezett, mely e saison alatt rendezett mulatságokat úgy erkölcsi, mint anyagi siker tekintetéből jóval felülmulta.

E siker, mely ez alkalomból alakult száz-bizottság dicséretére válik, első sorban is az ipartestületet illeti meg, amennyiben ez az egyesület az városunkban, mely legelső sorban van hivatva a városi polgárság közötti szoros baráti viszony fenntartására, valamint a szellemi együttes munkálkodás kultiválására. A bekésséges és egyetértő munkálkodásnak legjobb bizonyítéka e szépen sikerült estély, bizonyítéka pedig annak, hogy e testület kellő összetartással igen szép eredményeket tud elérni e téren is. E mulatság — mióta az ipartestület megalakult — első volt; e szép siker, mely e mulatságot kísérte, bizonyára serkenteni fogja e derék testületet további buzgólkodásra. Ipartestületünk be tudta látni azt, hogy nem elég csak tisztán egy irányban működni, hanem egyuttal közönségünknek is kellemes szórakozást nyújtani egy-egy alkalommal rendezett szép mulatsággal. A mulatság érdekességét az is növelte, hogy a bálanyai tisztet országgyűlési képviselők szellemes neje vállalta el, hanem egészségi okokból nem vehetett részt benne, népszerű férje és városunk vezető férfija, valamint a honvéd tisztikar néhány tagja és az ipartestülettől távolabb álló fiatalság köréből sokan vettek részt a mulatságon, akiknek megjelenése és nem feszélyezett érintkezése a mulatság sikeréhez nagyon hozzájárult.

A bálon jelenvolt hölgyek a lehető legfényesebb toalettben jelentek meg; az estét a rózsaszínű ruha dominálta, azonban fehér és kék ruhában is szép számmal voltak jelen. A városi nagyterem még csak most bizonyult szűknek; hogyné? hisz a négyeseket közel 100 pár táncolta a jó zene mellett.

különbséget, egyaránt harcra szólítja az ifjúságot, a gyöngét úgy, mint az erőset; ez a harc pedig igénybe veszi nemcsak a szellemi, de a fizikai erőt is.

És őseink vajjon nem-e így küzdöttek lovag- és torna-játékaikon a cserkoszoruért, és gyakran még hölgyeink birhatóságáért is? Miért ne lennénk méltók őseinkhez, ragadjunk meg minden alkalmat arra, ami testi erőnk és ügyességünk fejlesztésére irányul.

Vajha hölgyeink is, méltóan elődeikhez, felköltenék fiatalságunkban a beesvágyat a küzdelemre. Hisz vetélkedéseinken már megjelenésük által is vonzó hatást gyakorolnak; hát ha még elsőseink és nagyobb elismerésben is részesítenék a férfias erőt és bátorságot! Pedig éppen ők: a gyöngébbnem, nagyon is rászorulnak az egész életen át a férfi erejére és támogatására.

A társadalom, amely eddig bizony elég közömbös volt az embersport iránt, itt az ideje, hogy tegyen is valamit ennek érdekében. Ha a löversenyekért tud lelkesedni, miért ne tudna a társadalom saját erőnk produkálásán, az atletikai viadalokért is lelkesülni?

Szinte elszorul a mélyebben gondolkodónak a lelke, ha végig tekint az új ezer év hajnalán mai fiatalságunk nagy részén. Micsoda vattába bujtatott, lézengő, szárnalmas, beteg alakok; hova satnyult dicső Árpád vezér büszke faja! Nézzük meg, tegyük összehasonlítást régi szobraink s képeinkkel,

azután vegyük elő azokat a muzeumokban őrzött hatalmas fegyvereket; ugyan fiatalságunk közül hány bírna csak megmozdítani is, melyekkel pedig őseink egész hadjáratoikat küzdöttek végig?

Hát biz ez így átgondolva nagyon szomorú, de még nincs elveszítve minden, az állam és a társadalom már megmozdult s tudatára kezd ébredni annak, hogy ifjúságunk testi erejének fejlesztésével is foglalkozni kell.

Hát hölgyeink vajjon befogadhatók, beilleszthetők-e a testgyakorlat, a sport keretébe? Bizonyára igen. Hisz századunkban annyit hangoztatják a nő-emancipációt, hogy hölgyeink nagy része már is emancipálnak vallja magát és ezt el is árulja nyíltan viselkedésében, tetteiben, és egész méltán, mert ugyan nem-e az általános nőemancipáció felé halad mind az, ami a nők érdekében történik? Ma már hölgyeink lehetnek, csak úgy mint a férfiak, egyetemi hallgatók, ki-nevezett állami hivatalnokok, s már is bebizonyították, hogy pontosság és megbízhatóság tekintetében egy csöppet sem maradnak hátrább a férfiaknál. És ha nézzük az alsóbb néposztályokat, vajjon a nő nem-e mindenütt ott van, ahol a férfi? A munkában éppen úgy kijut a része, mint a férfiaknak. És ha már a hölgyek ily tevékeny részt vesznek a létért való küzdelemben, igyekezzünk is őket olyanokká nevelni, akik e nehézséghez nekik kétszerte nehezebb küzdelemben meg is állják helyüket.

A külföldön a nők a férfakkal egyenlően lelkesülnek a sportért; nálunk csak a löversenyek iránt mutatnak nagyobb érdeklődést. Pedig ez nem jól van így, mert az ember-sport föléje helyezendő minden más sportnak, mert ezáltal saját fajunk erősödését mozdítjuk elő; ilyen magasztos cél elérésére pedig lehetetlen, hogy hölgyeink is ne küzdenének az eszme diadalra juttatásának érdekében.

Ami pedig a nők sporttízését illeti, ez oly téma, melynek megoldására egyedül ők vannak hivatva. Hogy a sport különböző nemeivel foglalkozó hölgyek ma már nem tartoznak a ritkaságok közé, azt tudjuk s annak idején a bécsi Hartl-féle vívóiskola amazonjai be is bizonyították, hogy a szép, gömbölyű karok és kezek nemcsak a kötött, de a kard forgatására is alkalmasak. Nekem magamnak is Budapesten nemcsak egy igen ügyes hölgy-tanítványom volt, köztük különösen a népszínház kiváló művésznője K u r y Kl á r a, aki nagy kedvelő és egész odaadással tanulta a kardforgatás farsztó, de nemes gyakorlatát; azután a szabadkai szintársulat két művésznője, H a h u e l Aranka és C s i g e Erzsike, kik lelkes barátai a különböző sportnemeknek.

Hogy hölgyeinknek van-e szűkrégük a sporttízésre? Ez oly kérdés, melyre bárki nyugodt lelkiismerettel felelhet igennel. Már csak egészségi szempontból is tanácsos hölgyeinknek a sporttal foglalkozni, mert, mint

Nagy feladatra vállalkozom akkor, midőn a bálon jelen voltak névsorát szándekeim felsorolni, mert teljes névsort egybeallítani merész vállalkozás, hanem ezuttal megkíséreltem.

Jelen voltak a mulatságon: Asszonyok: Incze Samuné, Jakab Károlyné, Kovács Mihályné, Mátyás Lajosné, Mátyás Sándorné, Reich Mihályné, Vermesi Árpádné, Székely Jánosné, Szöllősi Ferenczné, Polonyi Domokosné, Máthé Istvánné, Ravai N. Gyuláné, Brassai Sándorné, Telegdi Árpádné, Lőrincz Károlyné, Spangenberg Gyuláné, Király Béláné, Selmeczi Istvánné, Gálya Jánosné, Kőpeczi Sándorné, Lőrincz Istvánné, Szabó Árpádné, Furka Mihályné, Pánczél Józsefné, Puskás Gyuláné, Baráth Sándorné, Wohner Rudolfné, Puskás Józsefné, Huber Gyözőné, Jakab Elekné, Tomai Pálné, Horváth Albertné, Majer Józsefné, Spailer Ferenczné, Vint Józsefné, Makkai Ábelné, Bartha Károlyné stb.

Leányok: Pethő Pirike, Tomai Ilonka és Margit, Jakab Linka, Mátyás Marika, Kovács Ilonka, Katinka és Jolán, Izsák Hermina és Giza, Szöllősi Sarolta, Borsos Berta, Jakab Sarolta (Vajasd), Kiss Ilonka, Egressi Teréz és Irma, Jakab Anna, Horváth Berta, Kőpeczi Lujza, Nagy Ida, Kiss Julesa, Virág Matild (Szolnok), Nagy Anna (Budapest), Varró Róza, Polonyi Vilma, Besenyei Julesa, Csató Róza, Magyar Róza, Wint Erzsébet és Ilona, Somodi Margit, Csiki Róza, Spaller Berta, Birtalan Berta, Üveges Anna, Tenkei Berta, Furka Emma, és még sokan.

szó.

Levelezés.

A Medusa fedélzetén, 1897. jan. 3.

Ezt a levelet csak Penangban tehetem postára; addig nem állunk meg sehol. Penang a Malakkai felszigeten fekszik.

Majd írok arról is. Mondják, hogy nagyon

a tapasztalat bizonyítja, soha hölgyeink között nem uralkodott annyira a migrén, idegesség és még Isten tudja hányféle variációja a nem kellő mozgás által létrejött betegségeknek, mint most. Pedig — nem mondhatni — hölgyeinknél a sétálási kedv fokozódott mérvben uralkodik és hogy ez így van, erről meggyőződhetünk, ha bármelyik nap delén avagy alkonyán végig tekintünk nemcsak a főváros, de bármelyik vidéki város korzóján vagy sétálásra alkalmas helyén. Pedig az a sétálás, amit hölgyeink tesznek, nagyon kevés arra, hogy azáltal az egészséges testnek megfelelő mozgást nyújtsunk. Hátha most még tekintetbe vesszük a divat által feltalált mindenféle szorító, húzó, kinzó toilleket, amelyek nem kis mértékben akadályozzák a testet a szabad mozgásban, úgy, hogy hölgyeink szinte sietve végzik sétájukat, hogy otthon, megszabadulva kényelmetlen öltözéküktől, szabadon léleketet vehessenek.

Hölgyeink maguk is tudják, s ezik is bizonyára, hogy az ő szervezetük is megkívánja a sportgyakorlatokat, s én nagyon hiszem, hogy az új ezer év derengő hajnala meg fogja világítani azt az utat, meg fogja jelölni az irányt, amelyen haladva, a sport és az atletika terén, a hazának ép, erős fiaikat és egészséges, nem sápadt, migrénes leányokat nevelhetünk.

Ez lesz az új ezer év bizonyára legszebb és legnagyobb diádala.

szép tropikus hely. Miután azonban volt alkalmam egy jó darabot Ceylon szigetéből is látni, nem hiszem, hogy e tekintetben valami szebbet láthassak.

Minden utazó megegyezik abban, hogy Ceylonnal a földön csak Java szigete szebb.

Amint tudja, már Colombo, Ceylon fővárosa előtt kellett magunkat unni; a tengeren lehorgonyozva, még csak egy levelet sem volt szabad a partra küldeni, mert pestises helyről jöttünk. Mintha bizony Ceylonba, a mely nagyobb, mint Erdély, csak egy pár kikötőben lehetne partra szállani; mintha a világforgalmat meg lehetne akasztani! S ha meg is lehetne: hát a bacillusok a vízben s a levegőben tenyésznek. Akasszátok meg a tenger hullámain, akasszátok meg a zugó vihart, vegyétek zár alá a passat szeleket, zárjátok el a Golf-áramlatot, amely a tenger vizét folytonos mozgásban tartja; vágjátok le a madarak szárnyát, tiltsátok el vándorlásukat! Tudva lévő, hogy állatok is tovább hurezóják a ragályt. Akkor nem fog tovább vitetni a ragály.

De minek is? Ha a tenger s a lég nem volna folytonos mozgásban, önmagában megrohadna.

Akkor volna csak sok ragály igazán.

Azonban a rendőri bölcsesség kimondotta 30-án hajnalban, hogy most már partra szállhatunk; csak az volt benne a baj, hogy így már csak két napunk maradt a felséges sziget bejárására, amire legalább 10 kellett volna; s aligha leszünk valaha abban a helyzetben, hogy az elmulasztottat helyrehozhassuk.

Alig hogy meg volt engedve a partra szállás: mint a méhraj tavasszal, úgy özönlöttünk a partra. Nem is maradt a hajón egy vastag németen kívül senki.

Annak ugyan bajos lett volna partra szállani, mert itt nincs móló, s fél órát kell rendesen singalese lélekvesztőn mennie; ezekben pedig határozottan nem fért volna el. Két darab magas gerendadarab összekötve, feneke egy darab deszka. Mindez kötelekkel van csak lazán egymáshoz erősítve, s oly szűk, hogy a lábamat sem tudtam megmozdítani benne. Evvel a járművel a singalesek viharban is kimennek a nyílt tengerre.

Nálunk ember bele nem ülne.

De hát: „Si fueris Romae, Romano vivito more!”

A Colombo megtekintésére kevés időt fordítottunk, mert reggel félnyolc órakor már tovább indultunk a sziget belsejébe, hogy láthassuk a természet egyik legszebb gyönyөгét s mesés központját, Kandi városát.

Ember ezt az utat le nem írja, festő le nem festi; legfőlebb a lázbeteg tudja megálmodni, de mikor felebredt elfelejtette. Megkísérlettem a Vasárnapi Ujság tárczájában írni; azért erre nézve ösmerőseimet arra van szerencsém utalni. Egy időben megy ezen közleményem postára.

Halvány másolás biz az. Más se adott volna jobbat. A lehetetlenséggel szemben minden toll gyenge. Ez legyen mentselem nekem is.

31-én Kolombót s közvetlen vidéket néztük meg. Erről fogok röviden megemlekezni a Közérdek hasábjain. Nem fogok türelmetlenül visszaélni, csak azért, mert úgy lehet, hogy a Közérdek olvasói közül talán senki sem volt oly szerencsés, itt is lehetni.

Kolombo már első látásra nagyon megnyerő benyomást tesz a figyelmes utazóra; bár van árnyoldala is. De minek nincs? A napban is vannak sötét foltok.

Első pillanatra meglepi az embert a so-

meleg égövi fa, soha nem látott alakjaival, gyümölcseivel, melyek ugyan kevés kivétellel nem oly izletesek, mint a mi finomabb gyümölcseink, de itt nem is az jön tekintetbe; itt a gyümölcs nem csemege, de a nép majdnem kizárólagos tápláléka.

A buddhista húst nem eszik. Nálunk úgy tartják, hogy a fő eledel a rizs, pedig határozottan nem úgy van. Az alsóbb néposztály fő eledele a bannan. Ha ez van: van minden. Még egy népkönyhán sem láttam, hogy valaki gyümölcsnél s valami piszkos süteménynél egyebet evett volna. A nép pedig itt kizárólag a népkönyhákban eszik, beleértve a gyermekeket is. Itt általában az utcán s a műhelyekben laknak.

Az otthoniasságról kevés fogalmuk lehet. Hiszen nő nélkül nincs otthon, s a hindu nő társadalmilag lejjebb van lökve a mohamedánál is. Még a gyerekeitől is meg van fosztva, azokat se igen látja. Azok az utcán koldulnak s játszanak. Itt kétféle típus beenszülött van: singalesek és malájok. A singalese kinézésre keveset különbözik a hindutól. A maláji feketébb, szebb, intelligensebb s műveltebb.

Vasutnál, postánál s távirduánál mind öök vannak alkalmazva. Majd mind tud egy keveset angolul; sőt láttam olyant is a vasuton, éppen mellettem ült, aki az obligát Timest olvasta.

Gyönyörű fekete hajuk van. A férfiak is hosszú haját viselnek. Az asszonyok közt sok a feltűnően szép. Ugy látszik, több szabadságuk van, mint a singeiesenőknek; legalább többel találkozik az ember. A maláji nem koldul s nem toladodik, holott a ceyloni singalese e tekintetben tultesz a kelet-indiai hindun is.

Képes egy szekér után koldulva negyedórát is futni. Nem is hiszem, hogy oly jó tüdejű emberek volnának a világon. Órákig viszik az embert kétkerekű kis kocsin futva.

Mondják, hogy a japánok ebben még nagyobb mesterek.

Majd meglátjuk, de addig még sok víz végig hullámszik hajónk mellett. Ma jan. 4-ike van, s még Japánig több mint 6000 tengeri mértföldünk van. Ehhez meg hozzá kell számítani, hogy megállunk Penangban, Singaporeban, Hongkongban es Sangaiban, s csak onnan megyünk Kobeiba (első japáni megálló helyünk).

Az európai város olyan, mint mindenütt, s ha nem volna tele pálmákkal, Európában lihetnők magunkat, s ha decemberben 31-én nem volna olyan rettentő meleg.

Azonban Indiában az európai nép úgy épít, hogy a lakások, hotelek, közhelyek soha sem melegek. A vas folyosók vesznek minden lakást körül, úgy, hogy a külső melegből nem megy az ember egyenesen a hűvösbe. Az talán meg is ártana.

A legtöbb szoba úgy van építve, hogy az ablakok szemben vannak, s még pedig mindig nyitva s így nem is czug, hanem szél fúj keresztül a szobán. Ezenkívül nagy ernyőforma legyezők vannak mozgásba hozva kívülről. Ez még a hajó-szalomban is így van.

Mit mondanának ehhez erdélyi szépeink, akik a legkisebb légvonattól hűlest, migránet, s fogfájást kapnak?

Azt hiszem, hogy amily elkényeztetettek testileg, a melegtől is betegek lennének s a légvonattól is. De nem sokaig, mert a magyar nőben mindig meg van a kellő energia, csak föl kell kelteni s azonnal

méltó társa tud lenni a legbátrabb férfinak.

Emberhuzta fogatokban bejártuk a várost.

Európai ember gyalog nem jár.

Azt már leírtam a Vasárnapi Ujságban, tehát itt mellőzni fogom.

Megnéztük a Viktoria-parkot. Viktoria-park minden valamire való városban van. Szép nagy tropikus park. Egy jó nagy része angol szokás szerint legelő. Alig legelt rajta egyéb állat, mint zebu. Ez pupos singales szarvasmarha. Lábas jószág a népnek alig van egyéb, mint zebu, s kevés bivaly a mocsaras helyeken.

Nagyon jól gondolzza őket. Általában minden állattal jól bántak. Ezt a vallás rendeli. A zebu pedig legalább India kontinensén szent. Itt nem tudom; úgy látszik, nem. Legalább arra látszik mutatni az a körülmény, hogy nem jár szabadon, s nem megy be a nyilvános helyekre, mint Bombayban. A buddhizmusnak is, mint minden nagy vallásnak, több szektája van. Idegen ember ennek a titkaiba soha sem lett beavatva, oly féltékenyek rá az igazhivők.

De akár szent itt a zebu, akár nem, az nem akadályozza a benszülötteket, hogy a zebut az európainak eladják, aki pedig levágja s megeszi. Ez az európai bűne. Igazítsa ő a más világon.

A zebu husa finomabb a mi marhahusunknál. Lehet, hogy a Ceylon buja, vizes legelője miatt.

Mióta India földjére tettük lábunkat, vagy jobban mondva hajónkat: marha-pecsenyénk mindig zebu volt.

Most is van több élő zebu a hajón.

Általában minden nap friss húst nyuznak.

Bőven volt mindig a hajón: zebu, baromfi, mindenféle. Ürü, bárány, malacz Jó gyümölcsök és zöldségek.

Minden megálló helyen kiegészítik.

Volt mindig jó friss ivóvíz, jég bőviben, bor és sör, amiből napjában két üveg be van számítva az ellátásba. Akinek több kell, fizeti. Theát ingyen íhatik, amennyit akar. A thea nem jobb, mint nálunk, sőt rosszabb. Itt minden megnedvesedik; a dohány nem ég, a szivart ki lehet facsarni. Talán ezért bagóznak a tengerészek; talán ezért jobb a karaván-thea a hajón szállítottatál.

Szakács jó van. Eszünk is eleget unalomból is; néha 8 napig sem látni egyebet, mint vizet s eget. Gyönyörű látvány, akár háborog, akár csendes; de mégis aztán megújja az ember, s ha a láthatáron egy hajó tűnik fel, eseményszámba megy.

A beszéd tárgyakból az ember kifogy. Hazánkban december elseje óta nem tudunk semmit.

Most látom, milyen jó, olvasni s írni tudni. Evvel foglalom el magam. Anélkül megölné az unalom. Az éjszakák hosszúak, rosszak. A melegtől alig lehet reggel felé nagyfáradtan elaludni. Ugy találom, hogy éjjel még melegebb van, mint nappal. Azonban úgy látszik, mindamellett egészséges az életmód. Tengeri betegségen kívül egyéb betegség nem volt a hajón. Én azt sem kaptam.

Miután eléggé megtekintettük a várost, tovább kocsikáztunk vagy másfél órányira Kalaniig.

Kalaniban buddhista-templom van, papok részére bennlakással — mondjuk, kolostor.

Másfél órát vagy többet is haladtunk már, s a singalese kétlábu urak futva tettek meg az utat, még csak pihenőt sem tartva, még pedig pokolbeli melegben.

Nem tudtam soha észrevenni, hogy mikor hagytuk hátra Kolombót s értünk Kalaniba.

A házak s palma-kertek egy pillanatra sem szüntek meg.

Azt gondolom, hogy Kalani Ganga nevű folyó hidja volt a válaszfal, ahol vámot is kellett fizetni, a mi pénzünk szerint 40 krt.

Semmi változás. Itt-ott büzőlgő mocsár, isteni ióthus virágokkal, ahol csak pár ujjnyira emelkedik a talaj, ott az unalomig látott sűrű palma-kertek. Háttérében egy-egy villának nevezhető lakház. Csak elvétve mutatott európai lakóra. Az utcásorban népkonyhák, műhelyek a megszokott piszokkal, szeker után futkosó fél- és egész meztelen gyermekekkel.

Bajos el nem veszteni a türelmet. Egy és ugyanazon, nekünk ismeretlen szót kiabálva, követnek egész napig. Mikor egy csoport kifáradott, folytatja a másik.

De hát ilyen messze az otthontól, az ember ha el is veszti a türelmét, csak belül forr fel a heves magyar vére. Jó türelmi iskola.

Nyáron a sok mocsár miatt nagyon egészségtelen lehet itt lakni. Most, hogy tél van s nincs átlag csak 95 – 96 Fahrenheit-fok meleg, minden jól van. Az pedig semmi: amíg nincs pestis vagy sárgaláz, addig a közegészség-ügy jól áll.

Mily arányu lehet itt a születés, hogy mégis túlnépesség van?

Az európaiból csak a portugál tudott akklimatizálódni, de az aztán annyira, hogy megszűnt európai lenni, s mióta nemők a sziget urai: összekegyedtek a malájokkal; de az elegyedés satnya csuf fajt adott.

Van még eredeti portugál is. Az is leszállott egy faj. Ha otthon is olyan, úgy a Lusitán birodalom dicsőségéből csak Vasco de Gama s Camoens lángelméje marad meg.

Megérkeztünk a kolostor elé. Jó falakkal van körülvéve, mint egy középkori keresztény kolostor. Vezetünk, valami tempiom-szolga, aki utközben ugrott fel a hácsóra, bevezetett az udvarba. Ott több sárga selyembe öltözött pap lett látható.

Már a folyosón is volt alvó Buddha-szobor. Fel fog ébredni a világitéltetkor.

Gyümölcs és rizs volt asztalokra elibe helyezve, amit a hívők hoztak áldozatul.

Ezt az istenek mindig megeszik, de csak éjszaka.

Bementünk két vagy három templomba. Tele van a fal festve nagy szorgalomra mutató buddhista mithologiai képekkel. Minden kép íjesztőleg torz. Bajos elhinni, hogy ne úgy akarták volna festeni. Lehetetlen nem tudni, hogy az ember nem ilyen.

Voltak képek a pokolból is, ahol a gonoszokat sütötték-főzték.

Mutatták egy nagy csiszolt kőlapon a buddha lábnyomot. Lehetett akkora, mint egy elefánt-lábnyom. Mutattak szent ereklye-csontokat is, jó pénzért.

„Mundus vult decipi, ergo decipiatur!”

Levelemet végzem. Egyszer elég ennyi.

Talán 3 nap múlva értünk Penangba, itt 200 chinai (culit) napszámost veszünk fel. de hogy biztonságban legyünk, egy szakasz angol katona is jön velünk, sőt a személyzetet s az utasokat is felfegyverzik. Ez pedig azért van, hogy mióta nyíltan nem merik a khinai rablók a hajókat megtámadni (ami alig három esztendő óta akasztófának), azóta egyszer, tavaly fordult elő, hogy a békés culik ily esellel raboltak ki egy hajót.

Én ugyan meg vagyok győződve, hogy ez csak jeleskedés, s főként arra való, hogy a

Lloyd társaságnak a kezelő személyzet nagyobb számlát nyújthasson be.

Ha nem csurog, cseppen.

A gyengébbek emlegetik, hogy a Medusa Triesztből pénteken indult.

Oh felvilágosodott európaiak!

B. Kemény Endre.

Fővárosi levél.*

Budapest, 1897. jan. 30.

... És vigadnak a pezsgő mellett

A Pierrettek s Pierrot-k;

Cseng a kacaj, vig zene harsog —

S elcsattan egy-egy röpke csók.

A Harlekinnek bősziült kedvvel

Vad kalamajkát lejtének,

Mig méltósággal kankaut járnak

A leszállt pogány istenek.

Égisze alatt Karneválnak

Ily képet nyújt a bálterem —

De sőt mi több... ah, pardont kérek,

Hogy részletezni nem merem.

Hisz kérem, hogyha tovább mennék,

Vádolhatnám a vén telót,

Hogy szégyenszemre immár ő is

Karneval herczeg híve lett.

A bőszi csatáknak mostanában

A parlament lett szintere

S azok pedig egy kis levelke,

Mely rénséges nagy port vere.

És széles e nagy honházában

A fáma másról sem regél,

Mint arról, hogy mily nagy is néha

Egy kis levél, egy kis levél.

Jókai Mórhoz beköszöntött

Szinten egy másik kis (?) levél;

A levél szolt: „Tudatjuk Védél,

Hogy méltóságos ur levél.”

Pedig bizony, ha meggondoljuk,

Ez éppen nem kitüntetés,

Aki király Bohemiában,

Annak az ily cím mind kevés.

Hogy modern lapossággal szóljak:

A pletyka újból megeredt —

S a pletyka-téma ezúttal már

A „Madame Rigó” operett.

... Zord Othelloját cserben hagyta

A szép herczegnő hűtlentül.

S Rigó Jancsi, az új szent Dávid,

Utána sirva hegedül.

És ezzel a csinos point-nel

Finita la comedia ...

Egy kis ideig nevetnek még,

Aztán lehall a kortina.

Vagy lehet, hogy a szép herczegnő

Még visszarepül Jancsihoz,

De hát hiába, mind hiába —

A publikum már ásitóz.

Én nem tudom, de úgy beszélnek

A habitók Pest-Budán:

Aranjezi napok varnak

A Népszínházra ezután.

A színésznők is egyre mondják:

„Oh, a Porzolt ur drága kincs”,

És irigylis is tőlünk bizton

Sok színház, melynek népe nincs.

A színésznőknek különben is

Egy jó szokásuk megvagyon,

Hogy hírt adnak magukról mindig,

Ha van rá némi alkalom.

* Mult számunkra elkéve érkezett.

Egy bukaresti szép színésznőt
Sirat el most is énekem,
Játszik benne egy tiszt uracska
És tömérdek sok szerelem.

Alvinczi jogász.

Vegyes hírek.

— **Az új erdélyi segédpüspök.** Majláth Gusztáv grófot ő felsége öröklési joggal erdélyi segédpüspökké nevezte ki. A kinevezés a következőképp szól: Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Majláth Gusztáv gróf esztergom-főegyházmegyei áldozárt és komáromi plébános-helyettest Lőnhart Ferenc erdélyi róm. kat. püspök mellé segédpüspökké utódlási joggal kinevezem és utasítom nevezett miniszteremet, hogy az e részben szükséges további intézkedéseket haladéktalanul megtegye. Kelt Bécsben, 1897. évi január 28-án. Ferenc József s. k. Wlassics Gyula s. k.

— **Kinevezés.** Alsófehér vármegye főispánja Binder József végzett jogász alvinczi lakost közigazgatási gyakornoknak nevezte ki és szolgálattételre az alvinczi járás főszolgabírája mellé osztotta be.

— **† Chirilla István.** Vármegyénknek megint gyásza van; egy szorgalmas, lelkiismeretes és pontos tisztviselővel újra kevesebb; Chirilla István, a kisenyedi járás derék szolgabírája, január hó 31-én virradóra hosszabb szenvedés után tüdőgyulladásban elhunyt. Már a mult őszi folyamán tamadta meg egy, veszélyes tüdőlob, de akkor sikerült a bajnak elejét venni; az újabb veszélyes betegségnél azonban a gyenge szervezeti test nem tudott ellenállani és rövid idő alatt tönkre tette a tevékeny embert. Chirilla életének legnagyobb részét a közigazgatás szolgálatában töltötte. Mint ekleveles gazdász rövid ideig a balázsfalvi érseki uradalmon működött, de vágya a közigazgatáshoz vonzotta. 1878-ban a marosújvári szolgabírói hivatalhoz segéd-szolgabíróvá lett megválasztva és e járásban működött előbb mint segéd-szolgabíró, majd mint szolgabíró egész 1896-ig, mikor érdemei elismerésül a megye bizottsága a kisenyedi járás vezetésével bízta meg, mely állását élte végeig teljes megalégedésre töltötte be, míg a kegyetlen halál a napokban véget vetett tevékeny működésének. Temetése e hó 3-án volt Konceán, a járás székhelyén, ravatalára tisztársai díszes koszorút helyeztek, a tisztviselőkart pedig a temetésen dr. Varró László, br. Bánffy Kazimir, Pongrácz Géza és Ikkrich Arnold képviselték. Az elhunytat felesége, hat kiskorú gyermeke és számos rokonsága gyászolja. Legyen könnyű neki a föld és nyugodjék csendesen az általánosan tisztelt és becsült derék vármegyei tisztviselő. A család a következő gyászjelentést adta ki: Már özvegy Chirilla Istvánné, szül. Popp Cornélia a maga és gyermekei János, Viktor, Silvia, Claudius, Cornélia és Aurélia valamint a közelebbi és távolabbi rokonok nevében mély fájdalommal tudatja, hogy a forrón szeretett jó férj, gondos atya és hű rokon Chirilla István, Alsófehér vármegye kisenyedi járás főszolgabírája, folyó hó 1-én reggel fél 4 órakor életének 52-ik s boldog házasságának 23-ik évében tüdőgyulladásban elhunyt. A megboldogult hült tetemei folyó hó 3-án d. u. 2 órakor a konceai temetőbe örök nyugalomra fogának helyeztetni. Béhe lengjen hamvai fölött. Koncea, 1897. február 1-én.

— **† Novák Endre,** Novák Ferenc kir. tanácsos és Gyulafehérvár szab. kir. város polgármestere fiának temetése január hó 31-én ment végbe a város és vidéke lakosságának óriási részvétele mellett. Már jóval a délutáni 3 óra előtt zsúfolásig tele volt a halottas ház gyászoló közönséggel; ott láttuk Gyulafehérvár előkelőségét teljes számban, a bíróságok, hatóságok képviselőit, az összes városi intézetek és egyesületeket, a katonai tisztikart, a vidék számos kiváló tagját, sok megyebizottsági tagot, a vármegye képviselőit pedig: Csató János kir. tanácsos, alispánt, Gáspár János főjegyzőt, Horváth Miklós főszámvevőt, dr. Ebergényi Sándor főispáni titkár, Nagy-Enyed város részéről Kovács Gyula polgármestert és még nagyon számos előkelőségét a városnak és vidéknek, kik eljöttek, hogy a mélyen sujtott családnak részvétüket fejezzék ki. Pont három órakor vette kezdetét a róm. kath. vallás szerinti gyász-szertartás, melyet Farkas Gerő lelkész, gimn. tanár végzett fényes segédlettel. Ennek végeztével megindult a szomorú menet az új temetőbe és megható volt látni, mily vészvittel vette a város, a vidék Novák Ferenc gyászát, mert míg a menet eleje már a vár alatti uton járt, addig annak közepő része nem bontakozott ki a városból a várba vezető uton. Elöl ment egy gyászkocsi, telve a szebbnél szebb koszorúkkal, majd a városi zenekar, ezt követte a gyászoló férfi-közönség és a halottaskocsi, mely után Novák egri kanonok és Csávásy jogügyi tanácsos vezették a teljesen megtört apát. Lassan közeledett a menet az új temető családi sírboltjához, hol a szolgáló lelkész utoljára áldotta meg a drága halottat és aztán átadta az édes anyaföldnek egy reményteljes ifju élet földi maradványait. Nyugodjék csendesen.

— **A Bethlen-főiskola ifjuságának** szombaton, e hó 6-án megtartandó táncestélye iránt már is élénk érdeklődés nyilvánul városunk intelligens közönsége körében. E mulatság különben — már évek óta — rendszeren egyike legfényesebb báljainknak és a fiatal leányok bemutatója, mint pl. Budapesten és Kolozsvárt a jogászbál. A rendezőség meg is tesz minden lehetőt, hogy mulatsága az idén is a lehető legfényesebb legyen. A régi városháza nagy terme és összes mellékhelyiségei már is díszítettnek, csinosítottak, hogy kényelem tekintetében minden kívánalomnak elég tétessék. Az erkölcsi sikert különben is biztosítja már a védőökök díszes névsora, mint Bethlen Sándor gr., Felszeghy Sándor, Folyovits Sándor, Gáspár János, Müller Mihály, Reinhold Olivér, Szalánty Lőrincz, Török Bertalan és Zeyk Dániel, ugy a lady patronesse: Felszeghy Sándorné Gyárfás Gizella urnónek nevei. Az előjelekből ítélve, siker dolgában a szombati este fölmulandja még a mult évek fényes és látogatott ifjusági báljait is.

— **Az ifjusági estély** rendező bizottsága, a többfelől felhangzó kívánalmaknak engedve, elhatározta, hogy az estélyre karzatjegyeket is fog kibocsátani. S így akik a tánczoló-közé vegyülni nem akarnak, de azért a szép kilátással kecsegtető estélyt végig nézni akarják, ezen kívánalmuknak ez uton eleget tehetnek. Jegyeket előre válthatni Cirner és Lingner irakirodájában. Ára 1 frt.

— **Tűzoltó-egyesületi közgyűlés.** Mint lapunk előző számaiban jeleztük, a nagyenyedi önkéntes tűzoltó egyesület évi rendező közgyűlését e hó 7-én vasárnap d. e.

11 órakor tartja meg a város dísztermében, melyre az érdekeltek és érdeklődők ez uton is meghívotnak. A közgyűlés tárgyszorozata a következő: Elnöki, illetve főpáncsnoki megnyitó beszéd, titkari jelentés felolvasása, számvizsgáló bizottság jelentése, esetleges indítványok és bezáró beszéd.

— **Gyertyaszentelő boldogasszony napját** ünnepelte e hó 2-án a róm. kath. világ. Nagy-Enyeden a róm. kath. templomban ez ünnepség alkalmából fényes istentisztelet tartatott, delután pedig litánia.

— **Vadász-zsákmány.** Vadász-társulatunk tagjai vasárnap eredményes vadászatot rendeztek. A zsákmány egy nagy vadkan volt, melyet br. Bánffy Kazimir terített le egy jól irányzott lövéssel.

— **Táncestély.** A vizaknai „Társalkodó-egyet” 1897. évi február hó 6-án a Reithoffer vendéglőjének nagytermében saját pénztára javára zártkörű táncestélyt rendez. Belépti árak: Családjegy 3 személyig 1 frt 50 kr, minden további személy 50 kr; személyjegy 1 frt. Jegyek előre válthatók Páscu György pénztárnok urnál. Kezdeté 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és nyilvánosan nyugtáztatnak.

— **Nyilvános számadás és köszönet.** A nagyenyedi általános ipartestület által folyó évi január 30-án rendezett zártkörű táncestélyen befolyt jegyekből 232 frt, felülfizetésekből 102 frt 40 kr, összesen 334 frt 40 kr; kiadás volt 134 frt 32 kr, s így tiszta jövedelem 200 frt 8 kr. Felülfizettek: Török Bertalanné lady patronesse 50 frt, Székelyhidny János 11 frt, Vajda Péter 4 frt, Balla testvérek, Kovács József gyógyszerész, dr. Garda Kálmán, Harmath Miklós, id. Graef János, Z. Szócs Sándor, Cirner és Lingner 2—2 frtot, Csató János, Reinhold Olivér, Müller Mihály, Müller Jenő, Deli Ödön, Lázár István, Simalya Mihály és fia, Horváth József, Tunyogi János, ifj. Lázár Karoly, dr. Reich Béla, Incze István, Czeiler Ede, ifj. Hopkó András, Keresztes Pál, Cserni N., Fesztinger Dávid 1—1 forintot. Király Albert, Müller József, Kun Gyula, Besenyei Mózes, Máthé István, Spangenberg Gyula, Molnár György, Huber Győző, Drágics Péter, Gerendi Gusztáv 50—50 krt. Fénichel Simon 40 krt. Czeitner András, Harkányi N. 30—30 krt. Ifj. Kovács János 20 krt, Besenyei Sándor 20 krt, összesen 102 frt 40 krt. Török Bertalanné ő nagyságának, ki a bálanyai tisztet volt szíves elvállalni, nemkülönbén az összes felülfizetőknek s a százas rendező bizottság minden egyes tagjának halás köszönetét nyilvánítja Nagy-Enyeden, 1897. febr. 2-án az Ipartestület.

— **Öngyilkos gyermek.** Szohodolon — a verespataki járásban — egy kéteves gyermek önkénytelenül is öngyilkossá lett; apja töltött fegyverével játszott, az véletlenül elsült és a gyermeket a testébe furdó golyó azonnal megölte.

— **Táncmulatság.** A verespataki róm. kath. Oltáregylet 1896. év február hó 7-én a Dregán János vendéglőjében táncmulatságot rendez. A rendezőség élén Ajtai Jánosné elnöknő, Jánky Kálmán titkár, Sneff József igazgató állanak. Belépti-díj: Személyenként 1 frt. Családjegy 2 frt. Kezdeté este 8 órakor.

— **A valódi és a hamis! Zacherl.** A bécsi országos törvényszék tanácsa előtt a napokban érdekes védjegy-pör ment végbe három alperes ellen, kik azon czélból egyesültek, hogy a Zacherl János nevére (mert egyikök e nevet viseli) rovarport hoz-

zanak forgalomba és ezzel a Zacherl J. név alatt ismert czégnak versenyt csinálnak, amennyiben annak védjegyét utánozták. Kohn Mórícz kereskedelmi ügynök volt a vállalkozó, Denk Ferencz szodavizgyáros a tőkepénzes, a nevet pedig adta Zacherl János, egy savanyukáposztavágó. A törvényszék, dr. Granichstádtén elnökle mellett, a panaszos czég képviselőinek, Zacherl J. és dr. Pfaun Józsefnek, előterjesztése értelmében mindhárom vádlottat bűnösnek találta a védjegy-törvény elleni vétségben s Kohn Móríczt és Denk Ferenczet két-két havi fogságra és két napi böjtöre, Zacherl Jánost egy havi fogságra ítélte egyszeri böjttel; továbbá elmarasztalta a költségek megtérítésében, s elrendelte a hamisításhoz használt tárgyak elkobzását s a jogerős ítéletnek két bécsi és két budapesti hírlapban leendő közzétételét. Az ítélet megokolásában hangsúlyozta az elnök, hogy a vádlottak főképp abból a czélból egyesültek, hogy gyártmányuknak a Zacherl név által kelendőséget biztosítsanak. Tudomásuk volt arról, hogy a Zacherl czég törvényes védjegyeket használ. Ezek a védjegyek ugy Ausztriában, mint Magyarországon a törvény által vannak védve. Annaira utánozták és igyekeztek a közönséget félrevezetni, hogy még azt a megjegyzést is oda tették: Ne tessék elcserélni a Zacherl J.-val (!) A törvényszék, nem véve tekintetbe a kereskedelmi minisztériumnak a tárgyalás folyamán felolvasott rendeletét (melyben a hamisított Zacherl-védjegyek törlesztését kimondotta) vizsgálat után meggyőződött, hogy a laikusok félrevezetése a Zacherl névnek a védjegybe való felvételével igen könnyen lehetséges, mert ez a név a védjegy legfontosabb részét képezi. A vádlottak védőinek állításai egy csomó számlával, melyek augusztus, szeptember és október havában keletkeztek, czáfoltattak meg. Súlyosbító körülmény volt Kohn és Denk vádlottakra, hogy meg voltak büntetve.

Meteorológiai jelentés jan. 31-től febr. 3-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erőssége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
31	7	58.8	-11.2	—	6	—	
	2	56.3	-6.2	N ₂	2	—	-5.6 -11.2
	9	55.8	-9.2	NW ₂	0	—	
1	7	55.5	-9.5	NW ₁	8 *	0.5	
	2	55.0	-3.8	S ₁	3	—	-2.6 -9.5
	9	56.1	-3.4	—	10	—	
2	7	56.5	-3.4	N ₁	8	—	
	2	54.8	+2.3	SW ₁	10	—	+5.0 -3.4
	9	49.7	+2.3	S ₁	8 ●	0.4	
3	7	47.8	+3.0	S ₂	7	—	
	2						
	9						

Kilátás: Enyhe és csapadékra hajló.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1-10. Borulat foka = 1-10. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, △ = dara.

Csarnok.

Sztárai Mihály élete és irodalmi működése.

— Irodalomtörténeti esszé —
Írta: Kiss Pál.

Sztárai epikai költszete.

(Folytatás.)

5. Ötödik és utolsó elbeszélő költeményében egykoru külföldi történeti tárgyat dolgozott fel Sztárai. Címe: Historia Cranmerus Thamas érseknek az igaz hitben való állhatatosságáról, ki mikor az pápa tudományát hamisoltnája, Angliában Máriakirályné asszony által szörnyű halált szenvedett. Az 1556-ban kivégzett Cranmer érsek történetét beszéli el eme költeményében, 1560-ban, laskói papsága idejében. Az éneknek ma csak egyetlen példánya ismeretes az 1852-iki debreczeni kiadásából, mely példány ma a British Muzeum tulajdonában van. Erről Buttler D. Ede, az Akadémia és Kisfaludy-Társaság külső tagja, pontos másolatot készítvén, lehetővé vált, hogy Szilády Áron a R. M. K. T. ötödik kötetében Sztárai irodalmi hagyatékában ezt is közrebocsássa. 107 versszakból áll; versejében: Michael Starinus de vita Thomae Cranmeri archiepiscopi Cantuariensis fidelissimi perpetuae memoriae ergo fideliter fecit.

A história Cranmer ifjúságával kezdődik; később, mint érseknek, a pápizmus elleni intézkedéseit mondja el, hogy „az pápának bálványait az ő erékségéből kitisztította vala.” Mária királyné alatt azonban fordulat áll be. A pápizmus újra lábra kap, a szilárd hitt Cranmer tömlőcbe vetetik, de két évi fogság sem tudja megtántorítani, bárha „sokszor megkésérték, hogyha valamiképpen véle ezt tehetnék, hogy visszatérhetnék.” E czélból végre a barátok tesznek kísérletet.

„És neki barát módra úk hízkelnek vala,
Ne veszteléd ő magát és az ő méltóságát,
Untalan mondják vala.”

„Az királyné asszontul bizván minden jót várnál,
Valamit te kívánnál,
Csak egy kevés beszéddel, imez egynéhán ígéknek
Kezded aláinnál.”

Az érsek végre megtántorodik, megtagadja hitét, de azért a királyné kivégzeteti. Az érsek könyörgése végzi be a históriát. Hitének megtagadását szánja-bánja s utolsó óráiban jóvátenni igyekszik:

„Ravasz római pápát, mint örlőznek ő tagját,
Nem tisztelem, nem vallom ő hamis tudományát —”

Azután oszlophoz láncolták, környüle tűz ég vala, — — — ez képen jámbor érsek, igaz hitvallásában, világból kimult vala.

Mint Athanasius históriájában, ugy ebben is egyrészt a hitbeli állhatatosság mintaképet akarta feltüntetni Sztárai, másfelől pedig illusztrálni a felekezeti intoleranciát a katolikusok részéről. És azt hisszük, ez utóbbi tendenciát vezérelte főleg írónkat a martyr érsek történetéhez, melylyel olvasóit, az újhit követőit, méltó felhaborodásra akarta indítani a pápizmus híveivel szemben. És e tekintetben eme tárgyválasztását is találónak kell tartanunk. Szerkezete és előadása már sikerültebb, mint Athanasius históriájáé. A főszemély körvonalai elég élesen domborodnak ki a környezetből; előadása élénk, folyamatos s utolsó részében (az érsek bűnbánó könyörgésében) éppen lendületesnek is mondható. Stropha-szerkezete is emeli az elbeszélés élénkségét; hat-soros vers-zakait 14 szótagos rimes sorokból állította össze, csak hogy a 4. és 6. sor felényi, t. i. hét-hét szótagból áll. Utolsó szaka a szerzesi időt mondja meg.

Összegezve már most Sztárai epikájának sajátosságait, mindenekelőtt szembeötlő az, hogy tárgyának alapeszméje majdnem mindenütt ugyanegy: a hú kereszténynek a vallásáért, hazájáért rajongó s hitelveiért martyrságra is kész hívőnek képét rajzolni meg, ugy, hogy az hasson, megindítson. És e tárgyválasztásban mindig sikerül akként járnia el, a fő hős alakjában saját subjektivitását, saját én-jének vonásait öntheti bele. Szerkesztő ereje, alakító tehetsége azonban nincs. Inkább csak krónikát ír s adatokat halmoz, de ez közös hiba e kor epikusainál.

Nyeivéről és verseléséről már szoltam lyrájában. Mindamelllett hibái mellett is kedvelt elbeszélője volt protestáns korszakunknak, ugy, hogy pl. Akháb királya három kiadást is ért.

Sztárai drámai költszete.

A klasszikus görög szellem és kultura jól-lehet már a Krisztus előtti V. században a tökéletesség magas fokára emelte a drámai költszete, a poezis legmagasabb fajtáját: mégis a keresztény dráma nem a klasszikusok ezen remekein indult meg. Ezek csak jóval később, a renaissance után, kivált a XVI. és XVII. században gyakoroltak rá üdvös és átalakító hatást.

A keresztény dráma csirája, bölcsője nem itt keresendő, hanem a XI. században keletkezett azon vallási játékokban, ugynevezett mysteriumokban, melyek Krisztus születését, halálát és feltámadását ábrázolták s mint az istentisztelet (cultus) kiegészítő részei latin nyelven, a papoktól, templomokban adattak elő. Később, vagy ezekkel egy időben aztán egyes szentek élettörténetét is, templomi előadásra, drámai formába öntötték, dramatizáltak s keletkeztek a miraculumok. A mysteriumok később kezdettek hova-tovább mindjobban elvilágiasodni. Előadási helyök megváltozott. Előbb a templom előtt, majd pedig a XIII. sz.-tól kezdve utcán adták elé világiak, saját színpadon és a nép nyelvén. Majd később a mysteriumhoz és miraculumhoz járultak az u. n. moralitások melyekben az erénynek és bűnnek megszemélyesített alakjait szerepeltették.

Mind ezen játékok célja és feladata tisztán vallási volt; a bibliai és más szent olvasmányoknak szemléltető mutatóványai valának a nép vallás-erkölcsi érzelmeinek ápolására, fejlesztésére; de ezek mellett már megtalálható czélzatukban a későbbi világos drámanak magva is, mert bennök a vétség és következménye, a bűnhődés, a megváltás és kiengesztelés mint erkölcsi törvény, mint morális szükségesség nyer kifejezést.

Ilyen a keresztény dráma kezdete; ezek az első zengés hajtások, melyek aztán a renaissance befolyása alatt átalakultak s megerősödtek. Ilyen kezdetleges színjátékok találhatók első sorban a francziáknál, mint kiválóan drámai népnél, továbbá az angoloknál, németeknél, olaszoknál és spanyoloknál, szóval a művelt nyugati népeknél.

Hát vajjon hazánkban megtalálhatók-e a középkori kezdetleges dráma nyomai? Volt-e mysteriumunk, divatban voltak-e a moralitások? Mi a magyar dráma eredete?

Nem lehet czélunk ezen kérdések vizsgálása, csupán azon tények és eredmények konstatálására szorítkozhatunk, melyek Gyulai Pál, Abel Jenő és Szilády Áron nagyértékű kutatásai alapján előttünk állanak.*

* Gyulai Pál: Magyar Népk. Gyűjt. Pest. 1872. I. K. Abel Jenő: Századok. 1884. Szilády Áron: R. M. K. T. V. K. Jegyzetek.

Kétség
nézve,
egyházi
játékok
XV. sz.
sek péld
színjáték
mysteriu
tek volta
ban virá
Nagyszél
gyar kö
adataink
játékait
alább e
nincs. Ig
lait nem
azt sziv
fenmarad
ezekből
alatt kele

Vizsgá
Az Anj
udvarunk
tésben ál
nek, a l
mind jobb
tünkben
szokásoka
Ennek ha
felülről
rencsepről
(histriák)
különböző
cióban j
keresünk
— mint S
molság n
nevettedt

A komé
jén, a XV.
középnél
királyi ud
pedig egy
mint a k
diki hitva
között s
századokra
földről.

De térjün

* V. ö. B.
** Szilády

Dr. MAGYAR

K

Görner és L

(E rovatban kö

Drága férj
alkalmával
tisztélet, az
érzett részve
nogy ezekért
tejeznem ali
Fogadják
város tekinte
nagyenyedi t
tagjai; a nag
tek: parancsn
enyedi iparos
tagjai; va
szíves megjel
családom össz
láját és őszin
Mély tiszte

Kétségbevonhatatlan adataink vannak arra nézve, hogy nálunk is szokásban voltak az egyházi és ebből kifejtett világi mysterium-játékok a XIII. századtól kezdve még a XV. sz. közepe után is. Külföldi szerzetesek példájára klastromainkban is rendeztek színjátékokat szerzeteseink. Csak hogy világi mysteriumaink nem magyarok, hanem németek voltak s hazai német és szász városainkban virágoztak (Bártfa, Pozsony, Lőcse, Igló, Nagyszében, Brassó), arra pedig, hogy magyar közsegeink utánozták volna; pozitív adataink nincsenek. A szerzetesházak színjátékait pedig nem látogathatta a nép, legalább eddig ilyesmiről semmi tudomásunk nincs. Így hát a magyar dráma gyökerszálaikat nem is ezekben kell keresnünk, bár azt szívesen elismerjük, hogy napjainkig fennmaradt karácsoni és vízkereszti játékaink ezekből eredtek, vagy legalább befolyásuk alatt keletkeztek.*

Vizsgálódjunk más irányban!

Az Anjou-korban és Mátyás alatt királyi udvarunk és környezete szoros összeköttetésben állott a művelt külfölddel. Az idegenek, a külföldi hadjáratok, a vendégnépek mind jobban-jobban meghonosították nemzetünkben a nyugati szellemet, az ismeretlen szokásokat és ezek között a színjátékot is. Ennek hatása aztán, természetes irányban felülről lefelé haladva, kőbor lovagok, szerencsepróbálók, vásári művészek, siposok (histriók) révén a nép közé is eljutott s különböző párbeszéd és álarcos produkcióban jutott kifejezésre. Ezek körül kell keresnünk a magyar komédia első csiráit, — mint Szilády írja — mert a magyar komolyság nem a sekrestyéekben öltöztette fel neveltető alakjait.**

A komédia-játszás hazánkban, farsang idején, a XV. sz.-ban egyaránt divatban volt a köznépeknél úgy, mint a főrangúknál és a királyi udvarban. A reformáció áramlata pedig egyelőre még kedvezett neki, éppen mint a külföldön, míg a debreczeni 1562-diki hitvallás utját vágta a reformátusok között s ezzel nemzeti drámairodalmunk századokra visszamaradt a művelt külföldről.

De térjünk tárgyunkra!

(Polytátása következik.)

* V. ö. Bodnár Zs. Irod. tört. I. k. 108. l.

** Szilády: Id. m. 329. l.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadók: Czirner és Lingner.

Czirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

Nyílt tér.

(E rovatban közlöttékét nem vállal felelősséget a szerk.)

Köszönet.

Drága férjem elhunyt, illetve temetése alkalmával a megboldogult emléke iránti tisztelet, az irányomban és családom iránt érzett részvétet oly számos oldalról nyilvánult, hogy ezekért köszönetemet külön-külön kifejezmem alig lehetne.

Fogadják ezért e helyen, Nagy-Enyeden város tekintetes képviselő testületének, a nagyenyedi t. ipartestületének t. vezetői és tagjai; a nagyenyedi önk. tűzoltó-egyesületének, parancsnoksága és zenekarának és a nagyenyedi iparos ifjusági önképzőkör dalkarának tagjai; valamint az összes résztvevők, szíves megjelenésükért, úgy a magam, mint családom összes tagjainak mélyen érzett hála- és őszinte köszönetét.

Mély tisztelettel

Üzv. Lázár Károlyné.

4183—1896. tkvi

Árverési hirdetés.

A nagyenyedi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság által közhírré téteik, hogy az Albina n.-szébeni takaré- és hitelintézetnek Kocsis Ferenc, Vecsei Mihály, ifj. Vecsei Mihály és Vecsei Ferenc elleni végrehajtási ügyben végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 200 frt 40 kr tőke, ennek 1894. évi január hó 9. napjától járó 8%-os kamatai, 13 frt 20 kr végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 7 frt 50 kr és a még fölmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Kocsis Ferencnek az özdí 35 sz. tkvben A + 68, 69, 233, 247/2, 422/27, 449, 450, 451, 452, 528, 628, 837, 958/15, 958/63, 986, 1048/1, 1050, 1059/1, 1146/26, 1176, 1303, 1304, 1337, 1338, 1603, 1633, 1634, 1757/26, 1757/75, 1757/123, 1901 hr. sz. ingatlanaira együtt 950 frt, Vecsei Mihálynak 157 sz. tkvben A + 1071. hr. sz. ingatlanára 9 frt, ifj. Vecsei Mihálynak a 158. sz. tkvben A + 305, 12/2, 13/2, 314/2, 315/2, 370/2, 422/25/3, 521/2, 558/2, 632/2, 833/2, 927/1, 966/3, 1071/15, 1146/25/4, 1184/4, 1271/1, 1272/1, 1343/2, 1344/2, 1537/2, 1538/2, 1583/2, 1589/2, 1557/78/1, 1657/128/2, 1757/24, 1822, 1863, 1885 szőlő-válsággal terhelt és 1912 hr. sz., egy a 189. sz. tkvben A + 1757/71. hr. ingatlanokra 526 frt, végre Vecsei Ferencnek a 268. sz. tkvben A + 422/25/1, 521/1, 632/3, 1071/13, 1345/5, 1675/3, 1763/1, 1764/1 hr. sz. ingatlanaira 46 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetett.

Az árverés 1897. évi február hó 27-ik napján délelőtt 10 órakor Ozd községben fog megtartatni.

Árverezni szándékozók, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre váltva után 3 egyenlő részletben, 15, 30, 45 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamattal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságnál é: Ozd község előjáróságánál tekinthetők meg.

A kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság Nagy-Enyeden, 1896. október 2-án.

Csernátóni Vajda Péter
járásbíró.

1019 1-1

Eladó birtok.

Alsófehérvármegyében Nagy-Enyeden város és Tövis község vasuti állomásaitól 2 órányi távolságban Kis-Solymos községében levő 80 kat. hold és 642 □ öl területű

tagosított birtok,

mely áll szántó, kaszáló, erdő, legelő és ehhez tartozó udvarházból, gazdasági épületekkel és külön veteményes kerttel együtt, örök áron eladó.

Értekezhetni: Polgáry Lajossal, mint megbízottal, Nagy-Enyeden, Várszeg-utca 40. sz. a 1003 3-3

Egy jó háztól való fiu

tanoncznak

fölvéttetik ifj. Gräef János

vas- és fűszer-üzletében.

1011 3-4

Csak 4 frt 50 krért

Borsepró!

Borseprót keresek megvételre napi ár szerint. Ugyszintén elfogadom azt kifőzésre előnyös feltételek mellett.

Értekezni lehet velem személyesen bármely időben. Tisztelettel

Nagy-Enyed, 1897. febr. hó.

Paulini Rudolf,

1020 1-5 Szentkirály-utca 14. sz.

Ajánlkozik

házfelügyelőnek, házörzőnek

vagy a megbízalmasabb teendők teljesítésére egy jóerkölcsű keresztény magányos ember jó bizonyítvánnyal, de csakis előkelő uri családdhoz, vagy vidékre báróhoz. Beszél magyarul, németül és románul. Fizetése legyen egy kis szoba.

Értekezhetni a „Közérdek” kiadóhivatalában.

1019 1-3

Hét szekér lóher,

ugyanott kétszáz drb faragatlan sasfa készpénzért azonnal eladó

DÁVID VILMOSNÁL

1016 1-1

Felenyeden.

872—1896. szám.

Árverési hirdetés.

Alólt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósa 7345—896. számú végzése által Kende József végrehajtató javára bpesti lakos Fischer József ellen 381 frt 25 kr tőke, ennek 1896. évi június hó 30-ik napjától számítandó 5% kamatai és egyéb törvényes járulékaik követeles erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 720 frtba becsült kosarakból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

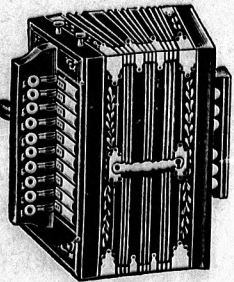
Mely árverésnek a 7731—1896. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Nagy-Enyeden a városbába előtt leendő eszközésére 1897. évi február hó 18-ik napjának d. e. 9 órája batáridőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107 §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108 §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Enyeden, 1897. évi január hó 29. napján.

Gajzágó Simon,
kir. bír. végrehajtó.

1018. 1-1

Csak 4 frt 50 krért

szállítom világhírű

„BOHEMIA“

harmonikám hosszú billentyűkkel és valódi gyöngyház díszítéssel. Ezen harmonika 2 dupla fúvóval és 11 ráncos, erős fúvóval bír összerakhatatlan ércsarkokkal. — A hangok egyes lemezekre vannak alkalmazva, miért is a harmonikának gyönyörű orgonához hasonló hangja van.

40 hangu	2 Reg.	18 1/2	33 cm.	nagy	4 frt 50 kr.
60	3	17	34	5	50
80	4	17 1/2	34 1/2	6	50

Iskola ingyen, portó és csomagolás 60 kr. Képes árjegyzék ingyen

C. A. Schuster harmonika gyáros Markneubirchen 7. S.

852 14-20

Szétküldés vámentesen, csak utánvétellel. Csere megengedtetik. Visszatérítők kerestetnek.

PSERHOFER J. vértisztító labdaccai,

azelőtt „**általános labdacsek**“ név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsek csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna.

Évtizedek óta ezen labdacsek általános elterjedésnek örvevendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszertől készlet nem volna található. Számítalan orvos által ezen labdacsek háziszertül ajánlottak minden oly bajknál, melyek a **rosz emésztésből és székrekedésből** erednek, mint **epe-zavarok, májbajok, kólika, vértolulások, aranyér, béltétlenség** s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak **vérszegénység** s abból eredő bajoknál is; így **sápkórnál**, idegességből származó **fejfájásoknál** stb. Ezen vértisztító labdacsek oly könnyen hatnak, hogy a legsekélyebb fájdalommal sem okozzák és ennek folytán meg a leggyengébb egyének, de meg gyermekek által is minden aggodalom nélkül is bevehetők. A számítalan hálaírataiból, melyet a labdacsek fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, aki ezen labdacsekot egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án.

Tisztelt Pserhofer ur!

Legyen olyan szives és küldjön nekem ismét 15 tükercset az ön felülmúlhatlan vértisztító labdacsaiból utánvétellel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdaccai csodáhatásáért. Maradok teljes tisztelettel

Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Harsehe, Földnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.
Tekintetes ur!

Isten akarata volt, hogy az ön labdaccai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyamban megháltem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatraméltó labdaccai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsek engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, amint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.

Knific Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt ur!

A legforróbb köszönetemet mondom ezennel önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórságban, már életét is meguntta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinzettel Josef

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1893. márczius 27-én
Tekintetes ur!

Alulírott ismétellen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésem kifejezésül ezen labdacsek értéke fölött és azokat, ahol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszes szerinti használására önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel
Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia, 1886. okt. 8.

T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakir az ön csodálatos labdacsaiknak köszönhetem, hogy egy gyomor-bajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsek nálam sohasem fognak kifogni s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel
Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacsek csakis a **Pserhofer J.-féle az „arany birodalmi almához“ címzett gyógyszerárban Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. a.** készítettnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacset tartalmazó doboz ára **21 kr.** Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazzatik, **1 frt 05 kr.** kerül; bérmentve utánvételi küldésnél **1 frt 40 kr.** Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el. Az összeg előbbeni be-küldésénél (mi legjobban postautalványnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: **1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr.** és 10 csomag **9 frt 20 kr.**ba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacsek a legkülönfélébb nevek és alakok alatt utánzóztatnak; ennek következtében kérek csak **Pserhofer J.-féle vértisztító labdacsekot** követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítása a **Pserhofer J. névaláirással**, fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással, vörös színben van ellátva.

PSERHOFER J.

gyógyszerész „zum goldenen Reichsapfel“

Bécs, I., Singerstrasse 15.

Raktárban Budapesten: **Török Józsefnél (Király-utca).**

975. 3-12.

Bernhardi alpesi-tü ilqueur. Bernhard W. O.-tól Bregenzben.

$\frac{1}{2}$ üveg 2 frt 60 kr., $\frac{1}{4}$ üveg 1 frt 40 kr., $\frac{1}{8}$ üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs gyors és biztos hatású legjobb szer minden köszvényes és csúszos bajok, u. m.: gerinczagybantalom, tagszagatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főtájás, fülzaggatás stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J.-tól. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer közt orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegáns nagy szelenczével 2 frt.

Általános tapasz Studel tanártól. Ütés és szurás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacsz, sebes vagy gyuladt mell vagy más ily bajoknál, mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégly 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fiaker-por hurut, rekedtség és köhögés ellen. 1 doboz 35 kr., bérmentve 60 kr.

Ferencz-pálinka sóval vagy só nélkül. 1 üveg 70 kr.

Fagybalszam Pserhofer J.-tól. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre mint legbiztosabb szer eismerve. 1 köcsög 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Utítünedv egy ált. ismert kit. háziszert hurut, rekedtség göres köhögés stb. ellen. 1 üvegecske 50 kr. 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Élet-esszencia (prágai csöppek), megromlott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kit. háziszert 1 üveg 22 kr., 2 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só Bultrich A. W.-tól. Kitűnő házi-szer a rossz emésztés és minden-kövekezményei, u. m.: főtájás, szédülés, gyomorgöres, gyomorhég, aranyér, dugulás stb. ellen, csomag ára 1 frt.

Angol csodabalszam egy üveg 50 kr.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az által képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr., bérmentve 75 kr.

Golyva-balszam kitűnő szer golyva ellen, 1 üveg 40 kr., bérmentve 65 kr.

„Stoll“-féle Kolapraeparatumok kitűnő szer gyomor- és bélbetegségeknek, az idegek erősítésére, 1 liter Kolachixir vagy bor 3 frt, $\frac{1}{2}$ liter 1 frt 60 kr., $\frac{1}{4}$ liter 85 kr.

Kola-elixir vagy bor üvegekben darabonként 5 frt 50 kr., 3 frt, 1 frt 60 kr.

Mia-Poko kitűnő szer egyoldalú fejfájás, fogfájás, rheumatizmus stb. ellen. 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztr lapokban hirdetett összes bel- és külf. gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerelhetők. *Postai megrendelések a leggyorsabban eszközölhetők, ha a pénzüsség előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek.* Bérmentve csakis az esetben történi a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a **Pserhofer J. névaláirással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.**